

D ů v o d y:

Podle první a druhé věty smíru se povinný zavázal zapraviti vymáhanou pohledávku s příslušenstvím ve splátkách pod ztrátou lhůt beze vši výhrady. Ve třetí větě stanoveno, že, jestliže povinný sporné zboží skutečně již vrátil dodavší je firmě S., má jeho platební povinnost býti účinná jen tehdy, když firma ta mu zboží zase vrátí na jeho útraty. Ustanovení to neobsahuje tudíž podmínku, na jejímž splnění by byl nárok vymáhající věřitelky závislý, to jest dodání zboží vymáhajícím věřitelem, nýbrž vytyčuje podmínku, jejímž splněním, nebo zjištěním by vymáhaný nárok zanikl, totiž vrácení zboží povinným. Skutečnost, z níž strana odvozuje zánik své povinnosti, pokud se tkne jí odpovídajícího nároku odpůrcova, musí podle všeobecně platných zásad o rozvržení důkazního břemene přednésti a dokázati strana, jež se skutečnosti té dovolává. Nikterak nelze podle týchž zásad žádati na odpůrci, jehož nárok tvrzenou skutečností prý zanikl, by přednesl a dokazoval její opak, tudíž provedl záporný důkaz, že sporná skutečnost nenastala. Důkaz ten by byl zpravidla, ne-li nemožným, tedy alespoň nade vši míru obtížným, což platí též v souzeném případě, v němž by vymáhající strana měla veřejnou listinou dokazovati, že povinný nevrátil zboží firmě S. Není však překážky, by povinný nedokázal, že zboží vrátil. Důkazem tím by dolíčil, že nárok vymáhající firmy, třebaže jí z dodání zboží vznikl, zase zanikl jeho vrácením, ovšem jen pokud není jisto, že nenastala zase výjimka z předpokládaného zániku tím, že firma S. vrácené jí zboží zase vrátila odpůrci (povinnému). Výjimku tu musil by ovšem dokázati vymáhající věřitel jako důvod opětného vzniku nebo trvání nároku, není k tomu však povinen, dokud povinný nezavdal k tomu příčinu důkazem, že vymáhaný nárok zanikl. Nejde tu tedy o případ §u 7 (2) ex. ř., že je v exekčním titulu vykonatelnost učiněna závislou na tom, by oprávněný dokázal, že jistá skutečnost nastala, nýbrž je na povinném, by dokázal, že nenastaly skutečnosti, rozhodné pro dospělost nebo pro vykonatelnost nároku (§ 36 čís. 1 ex. ř.), což ovšem lze provésti jen námitkami proti povolení exekuce. Bez nich nelze ke skutečnosti, ke které se vztahují, přihlížeti a bylo proto žádanou exekuci, proti níž jinak nebylo závady, povoliti.

Čís. 6933.

Předepisovala-li kolektivní smlouva písemnou formu jen pro úmluvy, z nichž by jedna strana mohla proti druhé odvozovati práva, nebylo písemné formy třeba pro úmluvu, dle níž měla zaniknouti práva, jež jedné straně ze smlouvy již příslušela.

(Rozh. ze dne 24. března 1927, Rv I 1391/26.)

Žalobkyně byla k ústní své žádosti propuštěna ze svazku městského divadla v T. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se na divadelním řediteli a na obci T. náhrady škody, ježto prý propuštění nestalo se srovnalou

vůli stran a ježto nebyla při něm zachována písemná forma předepsaná kolektivní smlouvou. Žaloba byla zamítnuta soudy v šech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Po právní stránce napadá dovolatelka názor odvolacího soudu, že smlouva ze dne 8. listopadu 1923 byla srovnale rozvázána a že srovnalé rozvázání nevyžaduje písemnosti. V této souvislosti je nutno vrátiti se především k námitce, že žádost o propuštění ze svazu městského divadla v T. nebyla míněna vážně, jelikož žalobkyně dle zjištění prvního soudu žádala o propuštění v rozčilení. Nelze pochybovati o tom, že i v rozčilení jsou možny vážně míněné projevy vůle, pokud rozčilení nedosáhne takového stupně, že přímo vylučuje svobodné rozhodnutí. Vážnost vůle jest posouditi jedině podle toho, jak se projevuje. Nedostatek vážné vůle nelze namítati, byla-li vůle projevena způsobem poznatelně vážným. Že návrh žalobkyně, by byla propuštěna z divadelního sboru, byl učiněn seznatelně vážným způsobem, vyplývá ze zjištění nižších soudů, dle nichž žalobkyně o to žádala v různých dobách, tedy vícekrát, cítíc se dotčenou jednou nepříznivou kritikou, podruhé jiným obsazením úlohy. Ba právě ta okolnost, že žalobkyně, když dle 31. července 1924 opětně žádala o propuštění, dle zjištění prvního soudu byla rozčilena domnělými ústrky, dokazuje, že to se žádostí o propuštění mínila vážně. Že by byla bývala v takovém pohnutí myslí, jež vylučovalo svobodné rozhodnutí vůle, nebylo vůbec tvrzeno, ani dokázáno. Neoprávněna jest další námitka, že o srovnalém rozvázání smlouvy proto nemůže býti řeči, poněvadž ředitel J. na návrh žalobkyně, by ji propustil ze svazu divadelního, ihned nepřistoupil a propuštění její vyslovil teprve dnem 31. srpna 1924, tedy o měsíc později. Z dopisu, na němž se zjištění zakládají, vyplývá, že přání žalobkyně, vyslovenému dne 31. července 1924, by byla propuštěna ze sboru divadla v T., bylo vyhověno dne 31. července 1924, tedy téhož dne, její nabídka byla tedy přijata bez prodlení. Že by žalobkyně byla učinila návrh, by byla propuštěna ještě téhož dne, nebylo prokázáno, ani, že by se byla proti propuštění proto ohradila, že její služební poměr nebyl rozvázán ihned, nýbrž teprve dnem 31. srpna. Svůj žalobní nárok nevyvozovala z této okolnosti, nýbrž z toho, že byla vůbec propuštěna. Z dopisu ze dne 9. srpna 1924, jenž byl uznán za pravý a správný vychází dále na jevo, že jí na její ohrazení proti propuštění bylo sděleno, že ředitelství neklade na to váhu, by do 1. září 1924 zůstala, naopak, že si kdykoli může vyzvednouti vyúčtování až do dne vystoupení, že jí tedy bylo ponecháno na vůli, by si den vystoupení sama určila. Z toho však nepochybně vyplývá, že její žádost o propuštění byla přijata včas a bez omezení. Odvolacímu soudu jest konečně také potud přisvědčiti, že v projednávaném případě nebylo zapotřebí písemné formy k rozvázání služebního poměru. I když názor odvolacího soudu, že nelze § 1 kolektivní smlouvy nikdy vztahovati na úmluvy, jichž předmětem jest rozvázání smlouvy, jde potud příliš daleko, že použití §u 1 kolektivní smlouvy nemohlo by býti tehdy vyloučeno, když by při

rozvázání smlouvy byla zde zvláštní ujednání, z nichž jedna strana proti druhé by směla vyvozovati práva, přiléhá přece jen názor odvolacího soudu potud, pokud se zde jednalo o nepodmíněné rozvázání služebního poměru, jenž nebyl závislý na vedlejších úmluvách; takové nepodmíněné vzdání se oboustranných, ze služebního poměru plynoucích práv nevyžadovalo podle §u 1 kolektivní smlouvy písemné formy, jelikož tato jest předepsána jen pro úmluvy, z nichž jedna strana proti druhé by mohla odvozovati práva, nikoliv však pro úmluvu, podle níž práva, jež straně ze smlouvy již přísluší, mají zaniknouti. Srovnalé a nepodmíněné zrušení smlouvy má však, jelikož jest nepodmíněným vzdáním se smluvních práv, v zápětí, že smluvní práva nemohou již býti porušena, že žaloba postrádá právního podkladu a že nelze ani z domnělého obohacení žalované městské obce odvozovati nároky. Nebylo tedy potřeba, by bylo vysvětleno neb konáno šetření, zda žalovaná městská obec vůbec měla prospěch z toho, že smlouva se žalobkyní byla rozvázána.

Čís. 6934.

Úmluva sprostředkovatelská, že odměna přísluší pro případ, dojde-li ku smlouvě zásahem sprostředkovacího ústavu (jeho funkcionářů). Stačí, byla-li činnost jednatele ústavu tak podstatná, že by bez jeho přičinění nebylo došlo k uskutečnění kupní smlouvy.

Pokud jest spolek podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák., vzhledem k doslovu stanov oprávněn provozovati sprostředkovatelskou činnost. Označením »se stanovíštěm v X.« nebylo pouze vyznačeno sídlo spolku, nýbrž označení to znamená, že sprostředkovatelská živnost, jejíž koncese byla spolku udělena, má se vyvíjeti pouze v příkázaném stanovišti. Majitel koncese není však bráněno, by se nepouštěl do sprostředkovacích obchodů, jež se realisují mimo obvod stanoviště, nýbrž má býti pouze zabráněno, by sprostředkovatel nepřekládal svou sprostředkovací činnost mimo své sídlo, zejména by si nezřizoval filiálek, poraden a pod. mimo obvod svého stanoviště.

Zřídil-li spolek kancelář k živnostenskému sprostředkování, neměla jeho činnost býti obmezena jen na členy spolku, nýbrž se vztahovala na neurčitý okruh zájemníků.

Třebas by ve sprostředkování smlouvy bylo lze spatřovati překročení stanov nebo mezi koncesované živnosti, může tato okolnost míti v zápětí pouze následky stanovené v té příčině v oboru veřejného práva, není však neplatnou smlouva sprostředkovatelská.

(Rozh. ze dne 24. března 1927, Rv I 1933/26.)

Žalovaný obrátil se na »Spolek majitelů domů v T.« o sprostředkování koupi hostince. Žalobě spolku o zaplacení sprostředkovatelské odměny bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto